

Zilvervlek

Boloria euphrosyne

De zilvervlek werd vooral in het Maas- en IJsseldal gevonden, maar is sinds 1969 als standvlinder verdwenen. Hij vloog in één generatie tussen midden mei en midden juni.

Levenscyclus en gedrag

De waardplanten van de zilvervlek zijn viooltjes, met name hondsviooltje en het bleek- en donkersporig bosviooltje. De eitjes worden afzonderlijk afgezet op of in het strooisel nabij een jong viooltje dat op een zonnige plaats groeit. De rupsen gaan al in juli in diapauze en overwinteren halfvolgroeid in de strooisellaag in een samengerold, verdord blad. In het voorjaar leeft de rups van jonge blaadjes en verhuist daarvoor regelmatig naar andere planten. Hij verpopt zich in een los spinsel in de strooisellaag. (MAES & VAN DYCK 1999).

De mannetjes patrouilleren op plaatsen waar veel viooltjes groeien in de hoop een maagdelijk vrouwtjes te vinden.

Zo'n wijfje wacht laag in de vegetatie op een mannetje en leidt hem weg naar een geschikte plek om te paren, meestal in een boom. De dichtheid is gemiddeld, circa 4 vlinders per ha. De hoogste populatiedichtheid wordt na 1 tot 3 jaar na de houtkap verkregen. (BINK 1992, MAES & VAN DYCK 1999, GORISSEN ET AL. 2004).

Vliegtijd en overwintering

De zilvervlek vliegt in één generatie tussen 11 mei en 15 juni. In warme jaren kan er een partiële tweede generatie vliegen in juli. De uiterste data waarop een vlinder is gevonden, zijn 3 mei en 29 juli. Hij overwintert als halfvolgroeide rups.

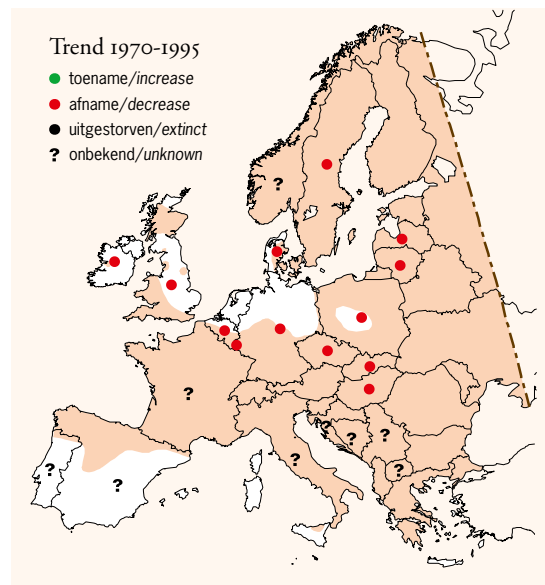
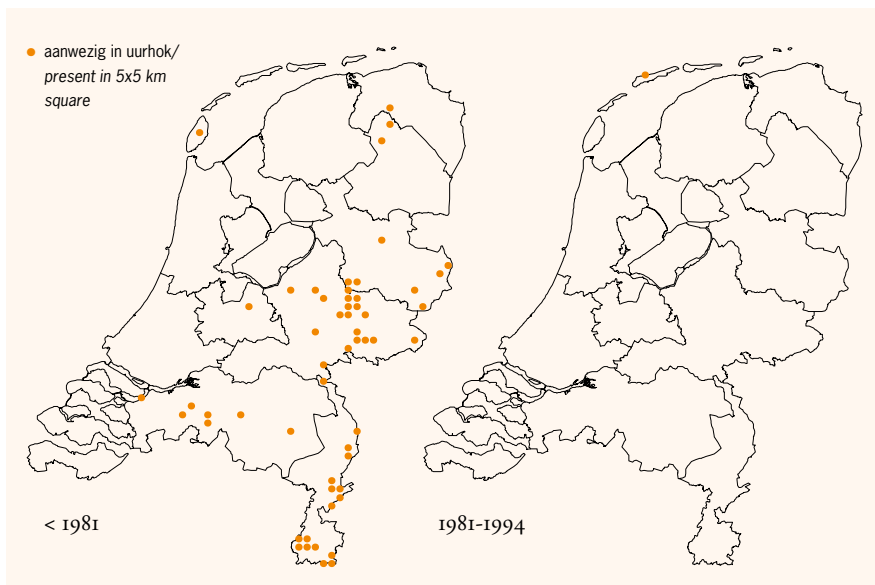
Leefgebied

De zilvervlek leeft bij bosranden en open plekken in bossen, zoals kapvlakten en bosweiden, brede bospaden en beschutte graslanden. In Baden-Württemberg kwam hij tijdelijk meer voor nadat een storm veel bomen had omgewaaid en er veel open plaatsen in bossen waren ontstaan. Het daaropvolgende jaar kwam de soort al op meer dan de helft van de vrijgekomen plaatsen voor en na twee jaar op alle opgevallen plaatsen, behalve die waar vrijwel geen viooltjes groeiden. (MOND, MED. G. HERMANN).

Mobiliteit, verspreiding en trend

De zilvervlek wordt in de literatuur vermeld als weinig mobiel. Toch toont de recente tijdelijke uitbreiding in Baden-Württemberg aan dat hij in staat is snel nieuw leefgebied te koloniseren. Vermoedelijk kunnen ze meerdere kilometers afleggen en soms wordt nieuw leefgebied op een nog grotere afstand gekoloniseerd. Ook is hij op Terschelling en Texel gezien, twee plaatsen die ver van bestaande populaties afliggen. (MOND, MED. G. HERMANN).

De zilvervlek leeft in vrijwel geheel Noord- en Midden-Europa, maar ontbreekt in delen van Noordwest-Europa en het Iberisch schiereiland. In Nederland was hij aan het begin van de vorige eeuw vrij zeldzaam, plaatselijk mogelijk zelfs vrij algemeen. Hij is gevonden in het IJsseldal (TER HAAR 1928 noemt hem bij Doetinchem zelfs 'talrijk'), Groningen

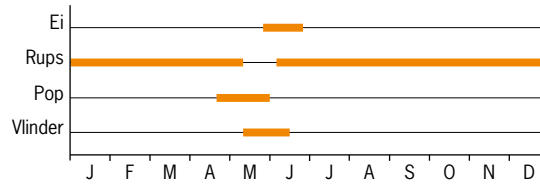

(TER HAAR: 'vrij algemeen'), Overijssel (TER HAAR: 'zeer algemeen' tussen 1916-'18) en het Maasdal in Midden- en Zuid-Limburg. Verder zijn er populaties geweest in Noord-Brabant, de Veluwe en het Centraal Drents Plateau en zijn er enkele zwervers verspreid over het land gevonden. De omvang van het verspreidingsgebied en de aantallen waargenomen vlinders bleven tot de jaren twintig van de vorige eeuw constant. Daarna nam de verspreiding in een snel tempo af. Mogelijk heeft de koude meimaand van 1923 geleid tot het verdwijnen van veel populaties. Op een klein aantal vliegplaatsen hield deze soort nog tientallen jaren stand, totdat aan het eind van de zestiger jaren de laatste populaties bij Junne (ov) en Mariahoop (LI) verdwenen. Sindsdien is er nog één zwerver op 11 juni 1992 op Terschelling gezien. De dichtstbijzijnde populaties vliegen in de Ardennen en in Midden-Duitsland. (ZUMKEHR 1992, VAN DER PLOEG 2004).

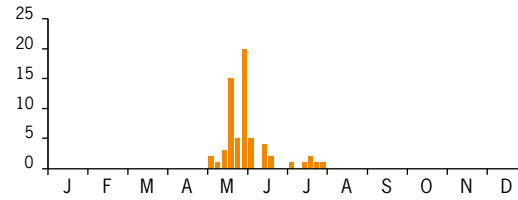
Bescherming

De zilvervlek staat als 'verdwenen' op de Rode Lijst, maar wordt nog wel beschermd volgens de Flora- en faunawet. Op Europese schaal is de soort niet bedreigd en over het algemeen is het voorkomen stabiel. Uit de omliggende landen wordt echter een achteruitgang tot wel 75% per 25 jaar gemeld. De zilvervlek staat op de Waalse, Duitse en Britse Rode Lijst en is sinds 1949 verdwenen uit Vlaanderen. (VAN SWAAY & WARREN 1999).

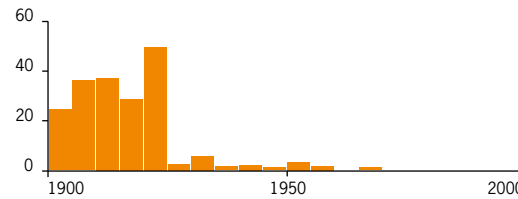
Het is niet precies bekend waardoor de zilvervlek is verdwenen. Slechte weersomstandigheden, zoals in het voorjaar van 1923, kunnen niet de enige factor zijn. De soort wordt ook gevonden in bijvoorbeeld Frankrijk, Scandinavië en in Groot-Brittannië in Schotland en Wales, gebieden met een uiteenlopend klimaat. Veeleer speelt een verandering in het bosbeheer een rol. In veel bossen zijn open, bloemrijke plekken en gevarieerde bosranden met viooltjes verdwenen. Juist op deze plaatsen vloog de zilvervlek.

Stadia-diagram /
Life cycle diagram
(respectively egg, caterpillar,
pupa, imago)

Vliegtijd / Flight period

Trend 1900-2000

Toekomst

Het is niet duidelijk waardoor de zilvervlek is verdwenen; herintroductie is op dit moment dan ook geen optie.

SUMMARY

Pearl-bordered Fritillary *Boloria euphrosyne*

Boloria euphrosyne used to be a resident; the last population disappeared in 1969. It is categorised as 'extinct' on the Red List. It occurred mainly in the valleys of the rivers IJssel and Maas, and used several species of *Viola* as larval foodplant. It flew in one generation from the middle of May until the middle of June and hibernated as a pupa. Spectacular is the observation of this species in 1992 on the Frisian island of Terschelling.